

Plan för
verksamhet
och ekonomi
2021–2023

Innehåll

- 4** Biskopen har ordet
- 5** Inledning
- 6** Vårt uppdrag
- 7** Omvärldsanalys
- 11** Fakta om Luleå stift
- 12** Inriktning och strategi
- 13** Barnperspektiv
- 14** Verksamhetsplan
 - 14 – Strategiskt mål 1: Församlingslivets utveckling*
 - 17 – Strategiskt mål 2: Organisatoriska förutsättningar*
 - 18 – Strategiskt mål 3: Främjande, tillsyn och förvaltning*
- 20** Ekonomiska förutsättningar
- 22** Ekonomiskt utfall
- 22** Ekonomisk plan per målområde
- 23** Verksamhetsindelning

Biskopen har ordet

” Vi måste dela med oss av kristen tro och möjliggöra ansvarstagande i nästa och nästkommande generationer.

VI HAR UNDER ÅRET som gått lärt oss att mycket av det vi trodde var det normala kan ändras oerhört snabbt. Vi har vetat det på ett personligt plan – nu har vi erfärut det i samhället och på en global nivå. Mitt i allt detta är det fortsatt vår uppgift att dela med oss av det hopp och den livskraft som Gud själv ger. ”Ty Gud har inte gett oss modlöshetens ande, utan kraftens, kärlekens och självbetsinnings.” 2 Tim 1:7.

OMSTÄLLNINGSPROCESSEN under 2020 visade oss med väldigt stor tydlighet att kyrkan till stor del bärs av de äldre generationerna. Så många av kyrkvärdarna och gudstjänstbesökarna fick stanna hemma och hålla sig undan. De synliggjorde hur viktiga de är i att bära kyrkan i de flesta av våra församlingar. Det synliggjorde också att vi på något sätt inte varit tillräckligt uppmärksamma och uppfinningsrika i att arbeta med generationsöverföringen, att vi måste dela med oss av kristen tro och möjliggöra ansvarstagande i nästa och nästkommande generationer.

DET GÖR ATT jag blir extra ivrig i att vi tillsammans under 2021 tar tag i det. Vi måste låta den äldre generationen dela tro med den yngre, så att det kristna hoppet förmedlas vidare. Det kan ske när far- och morföräldrar i vardagen delar tro med sina barn och barnbarn, eller i kyrkan där de yngre får känna glädjen över att någon annan vuxen utanför familjen visar vägen in. Många av oss som nu är aktiva i församlingarna är det tack vare att någon äldre såg oss, frågade oss och gav oss möjligheten att pröva att ta ansvar.

Nu är det vår tur att vara den person som ser den yngre och ger samma gåva vidare.

I SEPTEMBER 2021 är det kyrkoval. Då väljer vi de förtroendevalda som kommer att sitta i våra kyrkoråd, stiftsstyrelser och kyrkomöte för fyra år framöver. Våra styrelser är så viktiga. Där fattas de viktiga, strategiska besluten för kyrkans väg framåt. Vi behöver många kloka människor till dessa uppdrag som vill engagera sig för kyrkans framtid. Även här behöver vi tänka generationsväxling. De av oss som är erfarna förtroendevalda får berätta för nästa generation hur det är och vad det innebär. Äldre får glädjen att skola in de yngre som ska bära kyrkan in i framtiden.

Åsa Nyström
biskop



Inledning

” *Den kristna tron visar på ett hopp och bidrar till att skapa mening och gemenskap i människors liv.*

Stiftsstyrelsen lämnar härmed förslag till en plan för verksamhet och ekonomi för åren 2021–2023. I denna skrivelse presenteras förslag till inriktning och kostnadsram för Luleå stifts verksamhet under planperioden 2021–2023. Enligt kyrkoordningens regler ska stiftet ha en god ekonomisk hushållning för sin verksamhet och en ekonomisk ställning som utgör en betryggande buffert för ekonomiska påfrestningar. Stiftsfullmäktige har i tidigare beslut fastställt de ekonomiska ramarna fram till och med 2025. Målet är att ha en budget i balans 2024.

NÄR VERKSAMHETSÅRET 2021 inleds har vi upplevt nästan ett år av en pandemi, vars konsekvenser blir både djupa och osäkra under en lång tid framöver. De samhällsekonomiska förändringarna i Sverige kommer att vara genomgripande för hela Svenska kyrkan. De flesta församlingar måste göra stora omställningar liksom stift och den nationella nivån. Svenska kyrkan behöver prioritera, utveckla samverkan och planera så att församlingarna även i framtiden ska kunna fokusera på och fullfölja sitt uppdrag.

STIFTSSTYRELSEN RÄKNAR MED att pandemin och dess effekter kommer att påverka hela planeringsperioden. Därför behöver den planering som görs också innehålla möjligheter till stor flexibilitet för att stiftet på bästa möjliga sätt ska kunna stödja församlingarna i de omställningsarbeten som behöver göras och som inte kan förutses med så lång framförhållning.

CORONAPANDEMIN PÅVERKAR människors liv, hälsa, arbete och sociala relationer. Inte minst äldre personer och de som lever i utsatta situationer har påverkats dramatiskt. Samspelet med andra länder har också drastiskt förändrats med stängda gränser, vilket också drabbat världens mest utsatta människor, familjer har splittrats och återföreningar har blivit mycket svåra att åstadkomma.

KYRKANS UPPDRAG SYNLIGGÖRS i kristider. Den kristna tron visar på ett hopp och bidrar till att skapa mening och gemenskap i människors liv. Kyrkans insatser efterfrågas, inte minst de diakonala och själavårdande bidragen. Människors längtan efter att fira gudstjänst har inneburit att nya former prövas i församlingarna och forum för gemensam bön skapas. De andliga och existentiella frågorna har kommit människor nära.

KYRKAN FINNS SOM regel mitt i centrum och människor frågar efter och förväntar sig att kyrkan ska finnas där. Församlingarna har ett stort engagemang för dem som är i den största utsattheten. Ideella söker sig till Svenska kyrkan och församlingarna tar ett stort ansvar för att i samverkan med kommuner och andra civilsamhällesaktörer hjälpa riskgrupper under pandemin.

Eva-Maria Karlsson
stiftsdirektor



Vårt uppdrag

Stiftet, som är Svenska kyrkans regionala nivå, har ett brett uppdrag. Det innefattar att stödja församlingens utveckling, att säkra församlingens organisatoriska förutsättningar, och utveckla stiftsorganisationens arbete.

Syftet är att människor ska komma till tro på Kristus och leva i tro, en kristen gemenskap skapas och fördjupas, Guds rike utbreddas och skapelsen återupprättas. Det innefattar att stödja församlingens utveckling, säkra församlingens organisatoriska förutsättningar och utveckla stiftsorganisationens arbete.

Luleå stift har en rad uppgifter som regleras i kyrkoordningen och lagen om Svenska kyrkan. Stiftet ska främja och ha tillsyn över församlingens utveckling, främst när det gäller den grundläggande uppgiften att fira gudstjänst, bedriva undervisning samt utöva diakoni och mission. Stiftet har också en rad förvaltande och samordnande uppgifter, och det är även stiftets uppgift att vidta de beredskapsföresatser som behövs för verksamheten under kris och höjd beredskap. Stiftet får lämna bidrag till internationell diakoni och mission.

STÖDJANDE – Luleå stift ger stöd och inspiration samt skapar förutsättningar för församlingarna att bedriva verksamhet och nå sina mål. I kontakter med församlingar, övriga stift och Svenska kyrkan på nationell nivå samt samhället i övrigt identifieras områden där det krävs övergripande regionala lösningar. Här har stiftet en viktig roll.

TILLSYN – Luleå stift har tillsyn med konsultativ inriktning samt av mer formell karaktär över verksamheten i församlingar och pastorat. Främjande och tillsyn ska inte ses som två separata delar; främjandet sker på församlingarnas villkor och utifrån respektive församlingens definition av behov och mål.

Omvärldsanalys

Kyrkans liv och verksamhet behöver kontinuerligt utmanas och utvärderas för att ständigt utvecklas. Till grund för planeringen behövs kunskap om organisationen och dess omvärld, och formuleringen av strategiska mål måste ske i förhållande till den värld där kyrkan är satt att verka och gestaltas.

Omvärldsanalysens perspektiv är en viktig grund för strategiska satsningar och prioriteringar som görs i planen. Den är indelad i fyra teman; kyrklig tradition i förändring, människors situation i samhället, en hållbar värld, samt kyrkans ekonomiska förutsättningar.

KYRKLIG TRADITION I FÖRÄNDRING



Deltagande i gudstjänstfrande och bön minskar

Endast fem procent av befolkningen deltar i gudstjänst eller religiösa möten varje vecka. Två tredjedelar uppger att de inte har deltagit i gudstjänst över huvud taget det senaste året, men om gudstjänster i samband med dop, konfirmation, vigsel och begravning räknas med svarar knappt hälften jakande.¹ Deltagande i gudstjänster har totalt sett minskat med 25 procent mellan 2008 och 2018.² Mest har deltagandet vid huvudgudstjänst minskat, med 30 procent. Även bön minskar. Bland Svenska kyrkans medlemmar uppger 46 procent att de aldrig ber.³



Hälften upplever att kyrkan är viktig i samhället

I Svenska kyrkans enkät till allmänheten upplever 50 procent av de svarande att Svenska kyrkan fyller en viktig funktion i samhället. Av de svarande känner 48 procent att kyrkan finns där för dem vid viktiga livshändelser och 45 procent menar att kyrkan står på de utsattas sida i Sverige. Dock är det endast en femtedel som upplever att Svenska kyrkan sätter ord på det som är viktigt för dem eller hjälper dem att utveckla deras kristna tro.⁴



Färre unga definierar sig som troende

Gudstro och religiös praktik minskar bland unga globalt, och västeuropeiska kristna kyrkor tappar mest. Många unga uppger att de inte relaterar det kristna budskapet till de utmaningar de möter i livet.⁵ I Sverige uppger 43 procent av 16–29-åringar att de är ateister, jämfört med 14 procent av 30-talisterna.⁶ Avsaknad av tro är det vanligaste motivet till att lämna kyrkan och dagens unga lämnar i högre grad än äldre, men också i högre grad än vad unga gjorde före 2016. Enligt Svenska kyrkans nya prognos kommer den enda åldersgrupp som ökar att vara de över 80 år.⁷



Ideellt engagemang i diakonal verksamhet ökar

Intresset ökar för att engagera sig ideellt i församlingars diakonala arbete. Över hela Sverige var 37 153 personer ideellt engagerade i diakonala verksamheter i Svenska kyrkans församlingar, vilket är en ökning med nästan 19 procent sedan 2016.⁸



Förmåga att motivera medlemskap avgörande

Personer födda på 80- och 90-talet är i antal den största generationen av Svenska kyrkans medlemmar.⁹ Inom denna generation är det en stor andel som fortfarande är medlemmar, eftersom alla barn födda före 1996 automatiskt blev medlemmar i Svenska kyrkan om de hade minst en förälder som var ansluten. Denna generation får nu egna barn och eftersom dopet är medlemsgrundande kommer deras beslut att döpa, eller inte döpa, sina barn att kraftigt påverka organisationens framtida medlemsantal. Svenska kyrkans förmåga att motivera medlem-

skap till denna målgrupp kommer att ha en avgörande påverkan på organisationens framtid.¹⁰



Omflyttning skapar olika utmaningar

Skillnaderna mellan antalet och andelen medlemmar i olika församlingar ökar. Antalet medlemmar i växande storstadsregioner är stabilt, tack vare att antalet människor ökar, men samtidigt minskar andelen medlemmar av befolkningen. På andra orter minskar antalet medlemmar eftersom unga flyttar till storstäderna, men samtidigt minskar andelen medlemmar i mindre takt eftersom de som bor kvar är äldre och i större utsträckning medlemmar i Svenska kyrkan.



Kompetensförsörjning

Personalförsörjningen är viktig både ur ett arbetsmiljöperspektiv och för att bedriva och utveckla verksamheten. Många församlingar och pastorat har stora rekryteringsutmaningar. Tillgången minskar genom utflyttning och pensionering, och det är vanligt med såväl tillförordnade kyrkoherdar som vakanser inom andra personalgrupper, inte minst i inlandet. Rekryteringsutmaningen delas av många organisationer i Norrbotten och Västerbotten, men de blir särskilt stora för kyrkan inom vigningstjänsten. Där innebär varje rekrytering av en präst eller diakon som inte är nyutbildad att en annan del av organisationen samtidigt förlorar en medarbetare.

MÄNNISKORS SITUATION I SAMHÄLLET



Fattigdom minskar i Sverige, men klyftor kvarstår

Andelen med låg inkomststandard i Sverige minskar och den materiella fattigdomen är bland den lägsta i Europa. Dock syns tydliga skillnader mellan olika grupper. Fler utrikes än inrikes födda har låg inkomststandard, och ensamboende kvinnor i samtliga åldersgrupper har lägre ekonomisk standard än ensamboende män. Störst skillnader syns i den äldsta åldersgruppen.¹¹ Även barnfattigdomen minskar i Sverige, och gör så i alla grupper, men samtidigt ökar klyftorna mellan de barn som lever i störst ekonomisk utsatthet och den stora majoritet som har det bra ställt.¹²



Unga får bättre skolresultat, men mår sämre

Den negativa trenden för svenska elevers skolresultat har vänt. Studieresultaten förbättras och fler går i skolan. Resultaten för svenska elever ökar i både läsförståelse och matematik, och de unga som varken arbetar eller studerar blir allt färre. Samtidigt uppger fler unga att de blir mobbade, såväl flickor som pojkar, och andelen skolelever med psykosomatiska besvär ökar. Högst är andelen bland 15-åriga flickor och lägst bland 11-13-åriga pojkar. Antalet självmord minskar över lag, men har under 2000-talet ökat i de yngre åldersgrupperna.¹³



Hälsan förbättras, men klasskillnader ökar

Fler svenskar är överviktiga men de röker mindre, konsumerar mindre alkohol, och färre avlider i förtid av icke smittsamma sjukdomar som hjärt- och kärlsjukdomar, cancer och diabetes. Medellivslängden i Sverige ökar, men samtidigt ses allt större skillnader mellan grupper med olika utbildningsnivåer. Medellivslängden ökar mest för personer med eftergymnasial utbildning och minst för dem som helt saknar gymnasial utbildning.¹⁴



Kvinnor mår sämre och har lägre inkomst

Fler kvinnor än män mår dåligt psykiskt, och allra sämst mår yngre kvinnor. Kvinnors nettoinkomst är fortsatt avsevärt lägre än mäns, och kvinnor tillbringar mer tid per dygn åt obetalt arbete i hemmet. Män är sammantaget mer utsatta för våld än kvinnor, men kvinnor är mer utsatta för sexualbrott, utsätts oftare för grovt våld i hemmet, och begränsas i större utsträckning av oro för att bli överfallna eller hotade.¹⁵



De flesta har tillgång till internet, även äldre

Den pågående digitaliseringen av samhället är den mest omvälvande processen sedan industrialiseringen, och

medför en utveckling som innebär att vi kan göra helt nya saker och göra de saker vi tidigare gjort på helt nya sätt.¹⁶ Enligt den årliga undersökningen Svenskarna och internet uppger nu 98 % av svenskarna att de har tillgång till internet i sina hushåll. Äldre utgör alltså den största gruppen bland personer som saknar uppkoppling i hemmet, men även bland dem ökar användandet.¹⁷



Fler yrkesgrupper utkonkurreras av ny teknik

Utvecklingen av artificiell intelligens (AI) går snabbt och påverkar hela vårt samhälle. Tekniken medför många fördelar och möjligheter, men väntas också leda till en ökad segregering av arbetsmarknaden då många arbetsmoment och yrkesgrupper, såväl enklare som mer kvalificerade, kommer att ersättas av ny teknik.¹⁸ Det kommer att påverka Svenska kyrkans egna anställda och ideella, såväl som samhället i stort.



Klimatet oroar mest

Enligt SOM-institutets mätning tillhör klimatet de frågor som svenskar oroar sig mest över, där 56 procent känner sig mycket oroade för försämrad havsmiljö, 52 procent känner sig mycket oroade för miljöförstöring och hälften känner stor oro för förändringar i jordens klimat. Andra viktiga källor till stark oro innefattar organiserad brottslighet, 55 procent; terrorism, 50 procent; politisk extremism, 44 procent; och försvagad demokrati, 33 procent.¹⁹

EN HÅLLBAR VÄRLD



Utsläpp måste minska för att nå klimatmål

Klimatförändringar pekas ut av FN som det mest brådskande området för global hållbarhet. För ett långsiktigt hållbart klimat krävs omedelbara åtgärder. Sverige rankas etta på FN:s lista över att nå de globala målen och utsläppen i Sverige minskar, men inte i den takt som krävs för att nå målet om noll nettoutsläpp av klimatgaser senast 2045.²⁰ Om minskningstakten av Sveriges klimatutsläpp inte accelererar kraftigt till mellan fem och åtta procent per år kommer Sverige inte att nå målen. Med i beräkningen bör även tas den svenska konsumtionen som också driver utsläpp utomlands.²¹



Omfattande konsekvenser av pandemin

Covid-19-pandemin har lett till stora konsekvenser i världen. De globala påföljderna innefattar bland annat ökad fattigdom på grund av förlust av arbetstillfällen, ökad hunger till följd av minskad global matförsörjning och handel, sämre näring till barn på grund av avbrott i skolgång, fler dödsfall till följd av Covid-19, liksom av andra orsaker på grund av överbelastning av sjukvården, ökad psykisk ohälsa på grund av isolering, kraftig nedgång i turistverksamheter, samt ekonomisk kris i praktiskt taget alla delar av världen, vilket får ytterligare konsekvenser såsom handelsstörningar, massarbetslöshet, omfattande konkurser och stora offentliga underskott.²²



Global fattigdom är utbredd, men minskar

Den globala fattigdomsgraden har sänkts med mer än hälften sedan 2000, men fortfarande lever en av tio personer i utvecklingsregioner fortfarande under fattigdomsgränsen.²³ Barn utgör knappt en tredjedel av befolkningen i världen, men de utgör över hälften av dem som lever i extrem fattigdom.²⁴ Cirka 17 % av barn födda i utvecklingsländer år 2000 dör före 20 års ålder, jämfört med 1 procent av barn födda i industriländer. Enligt FN:s index för mänsklig utveckling, som mäter förväntad livslängd, utbildning och inkomst, placerar sig Sverige på topp tio i världen.²⁵



Många flyktingar till följd av konflikter och klimatkatastrofer

Det har skett stora migrations- och förflyttningshändelser under de senaste två åren. Förflyttningar av miljontals människor har skett på grund av konflikter, extremt våld, eller svår ekonomisk och politisk instabilitet. Storskaliga omflyttningar orakades även av klimat- och väderrelaterade faror som inträffade i många delar av världen.²⁶ Den globala flyktingpopulationen år 2018 var 25,9 miljoner; 2,5 gånger samtliga invånare i Sverige. Totalt var 79,5 miljoner människor på flykt vid slutet av 2019 till följd av konflikt, våld, förföljelse eller brott mot mänskliga rättigheter. Av dessa beräknas 40 % vara barn under 18 år.²⁷



Den globala friheten minskar

År 2019 visade för fjortonde året i rad en nedgång i global frihet. Individer i 64 länder upplevde en försämring av sina politiska rättigheter och medborgerliga friheter, jämfört med 37 som upplevde förbättringar. Det negativa mönstret påverkade alla regimtyper. Mer än hälften av de länder som rankades 2009 har haft en nettonedgång under det senaste decenniet. Vidare upplever etniska, religiösa och andra minoritetsgrupper att de möter motstånd i såväl demokratier som i auktoritära stater.²⁸

KYRKANS EKONOMISKA FÖRUTSÄTTNINGAR²⁹



Pandemins ekonomiska påverkan

Mycket tyder på att vi står inför en märkbar lågkonjunktur. Hushållens efterfrågan av varor och tjänster har minskat markant. Det exportberoende svenska näringslivet påverkas av omvärldens åtgärder mot smittspridningen och problem som uppstår i de globala leveranskedjorna. Över 350 000 personer är korttidspermitterade inom ramen för statens stödåtgärder. Arbetslösheten förväntas ändå stiga till över 10 procent under 2020 och upp mot 11 procent under 2021 – att jämföra med arbetslösheten år 2019 på 6,8 procent. Konjunkturinstitutets bedömer att BNP sjunker med 7 procent 2020, för att under 2021 stiga med 4,8 procent.



Pandemins ekonomiska effekter på kyrkoavgiften

Kyrkostyrelsens anger i sin skrivelse (2020:1) till årets kyrkomöte att kyrkans samlade intäkter under perioden 2021–2023 bedöms minska med 1,6 miljard kronor. De största ekonomiska effekterna för församlingar och pastorat väntas infalla år 2022. Då förväntas kyrkoavgiften minska med 2,9 procent, jämfört med året innan, som en effekt av de uppsägningar och permitteringar som sker i samhället under år 2020. Redan 2021 väntas en minskning av kyrkoavgiften med 2 procent, vilket beror på att regeringen, som en del av krispaketet, ändrat skatteregler för företagare för inkomståret 2019. Dessutom väntas intäkten under 2020 minska med 1,8 procent, på grund av utträden under valåret 2017.



Konsekvenser av minskade kyrkoavgiftsintäkter

Idag utgör kyrkoavgiften runt 60 procent av Svenska kyrkans intäkter. På kostnadssidan står personal för en lika stor andel i församlingarnas budget. Coronapandemins ekonomiska konsekvenser kommer oundvikligen att kraftfullt påverka samtliga församlingar och stift i Svenska kyrkan. Det finns församlingar och stift som kommer att klara verksamheten bra under flera år, men för de allra flesta kommer en generell omställning att krävas, som bland annat handlar om att minska personal och om att sälja fastigheter.



Omställningar på Svenska kyrkans nationella nivå

Luleå stifts omfattande samverkan med Svenska kyrkans nationella nivå innebär att förändringar i deras verksamhet även påverkar verksamheten för stiftet samt församlingar och pastorat, såväl direkt och indirekt. Kyrkostyrelsen skriver till kyrkomötet att det utifrån dagens prognoser är absolut nödvändigt att minska kostnaderna för att kunna genomföra prioriterade satsningar samt att nå en ekonomi i balans år 2025. Det innebär att uppdraget måste renodlas och viss verksamhet förstärkas samt annan upphöra.



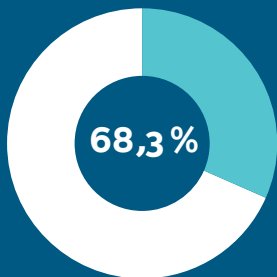
Viktigt med omställning och omprioriteringar

Dialog förs mellan den nationella nivån och samtliga stift kring vilken nivå inom organisationen som är bäst lämpad att göra vad, utan att skjuta över kostnader till en annan nivå. Kyrkostyrelsen anger vidare att kyrkan i sin helhet tvingas fundera över prioriteringar och arbetsformer – vad som bör bevaras, vad som bör lämnas och vad som behöver erövrats. I samtalen mellan kyrkostyrelsen och stiftsstyrelserna i maj sammanfattade en av deltagarna den ekonomiska krisen som påskyndare för en omställning, som också kan vara efterlängtdad och citerade psalm 288: "att bryta tröga vanor, få blick för dolda möjligheter och klokhet i att finna nya medel".

Referenser: **1** Svenska kyrkan (2018). Svenska kyrkans enkät till allmänheten. Kyrkokansliet. **2** Svenska kyrkan (2020). Svenska kyrkans statistikdatabas. **3** Svenska kyrkan (2019). Svenska kyrkans enkät till allmänheten. Kyrkokansliet. **4** Svenska kyrkan (2018). **5** Ricucci, R. & Garelli, F. (2019). Walking away from religion. Young atheist in the twilight. Conference paper ISSR. **6** Svenska kyrkan (2018). **7** Svensson, P. (2019). Svenska kyrkans medlemmar. Nyckeln till Svenska kyrkan. **8** Babajan, T. (2020). Det diakonala arbetet i Svenska kyrkans statistik 2016–2018. Kyrkokansliet Enheten för forskning och analys. **9** Kurkiala, M., Babajan, T. & Jonsson, P. (2019). Svenska kyrkans omvärldsrappport 2019. **10** Ibid. **11** SCB (2019). Genomförandet av Agenda 2030 i Sverige: Statistisk lägesbild 2019. **12** Rädda barnen (2018). Barnfattigdom i Sverige. **13** SCB (2019). **14** Ibid. **15** Ibid. **16** Digitaliseringskommissionen (2016). För digitalisering i tiden. SOU 2016: 89. **17** Internetstiftelsen (2020). Svenskarna och internet 2019. **18** Stiftelsen för strategisk forskning (2014). Vartannat jobb automatiseras inom 20 år – utmaningar för Sverige. **19** Martinsson, J. & Andersson, U. (2019). Svenska trender 1986–2019. SOM-institutet. **20** Sachs, J., Schmidt-Traub, G., Kroll, C., LaFortune, G., Fuller, G., Woelm, F. (2020). The Sustainable Development Goals and COVID-19. Sustainable Development Report 2020. **21** SCB (2019). **22** Sachs et al. (2020). **23** United Nations (2018). Ending poverty. **24** Unicef (2018). Viktigt att bryta barns fattigdom. **25** UNHCR (2020). Global trends forced displacement in 2019. **26** IOM (2020). World migration report 2020. **27** UNCHR (2020). **28** Repucci (2020). Freedom in the world 2020: A Leaderless Struggle for Democracy. Freedom House. **29** Avsnittet är i delar en omarbetad och förkortad version av Kyrkostyrelsens omvärldsbeskrivning i skrivelse 2020:1 till årets kyrkomöte.

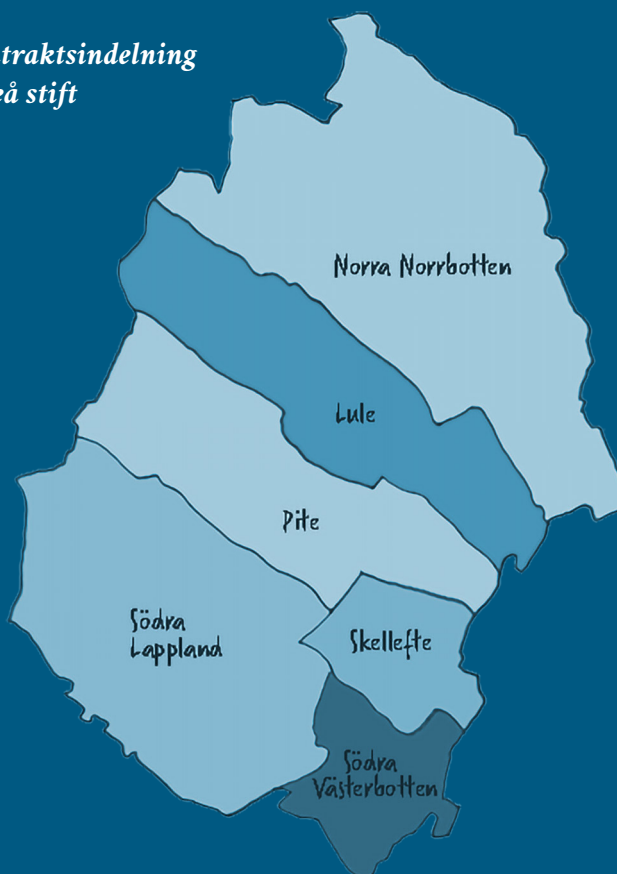
-1,5%

Medlemsutveckling
i Luleå stift



Andel medlemmar av
totala befolkningen
i Luleå stift (69,4 %)

Kontraktsindelning
Luleå stift



355 886

Antal medlemmar inom
Luleå stift (361 240)

33

Ekonomiska enheter
i Luleå stift

6

Kontrakt i Luleå stift

521 431

Folkmängd inom
Luleå stift (520 322)

2 800

Antal
döpta i
stiftet

5 389

Antal
födda i
stiftet

56

Församlingar i Luleå stift



1 217

Byggnader
i Luleå stift

52%

Döpta i procent av
födda i Luleå stift

Inriktning och strategi

De strategiska mål och förstärkningsområden som fastställts till och med 2022 utgör grunden för verksamhetsplaneringen tillsammans med uppdrag som beslutats i kyrkomöte och kyrkostyrelse, domkapitlets och biskopens särskilda ansvarsområden, samt nya behov som uttryckts i församlingarna.

Luleå stifts uppdrag sammanfattas i tre strategiska mål:

STRATEGISKT MÅL 1: Församlingarna ska ha förutsättningar att utföra sin grundläggande uppgift – att bedriva gudstjänst, undervisning, diakoni och mission – i sitt lokala sammanhang och samtidigt vara en del av hela Svenska kyrkan.

STRATEGISKT MÅL 2: Alla församlingar – både i tätort och i glesbygd – ska ha organisatoriska, administrativa, personella och ekonomiska förutsättningar för en positiv utveckling.

STRATEGISKT MÅL 3: Skapa bästa möjliga förutsättningar för väl fungerande främjande, tillsyn och förvaltning.

Med förstärkningsområdena diakonal utveckling, kompetensförsörjning och samverkan som utgångspunkt har stiftsstyrelsen prioriterat insatser inom följande områden:

- Gudstjänstutveckling
- Stärkt självårskompetens
- Idealitet och frivillighet (inklusive generationsskifte)
- Kommunikationsstöd
- Social hållbarhet – tillit och demokrati
- Styrning och ledning
- Utvecklat fastighets- och kulturarvsstöd

Till detta tillkommer genomförandet av kyrkovalet 2021 samt att bistå den nationella nivån med etableringen av ett gemensamt löncenter för hela kyrkan.

Pandemin förutsätts prägla hela planperioden, vilket medför att det behöver finnas beredskap för snabba omställningar i stiftets stöd till församlingarna. Stiftsstyrelsen har i arbetet med prioriteringar av verksamheten konstaterat att en mycket stor osäkerhet i omvärlden leder till extra stora behov av att kunna styra verksamheten till områden där störst nytta skapas.

Under planperioden kommer en bearbetning och implementering ske av pastorala utvecklingsområden med tillhörande framtidsbilder för Luleå stift. Dessa har identifierats i samspel med stiftets församlingar under biskopens visitationer och i samtal med medarbetare och förtroendevalda.



Barnperspektiv

Barn är, liksom vuxna, kallade att vara Jesu lärjungar. Som kyrklig gemenskap har vi ett uppdrag att hjälpa åt så att alla Jesu efterföljare ska kunna leva i sin kallelse. Barnen är kyrkans medlemmar, därför ska barnets perspektiv vara lika självklart som vuxnas perspektiv i allt vi gör i kyrkan.

Barnets sätt att se, uppleva och tänka om världen utvecklar kyrkans liv och tillför oumbärlig kunskap vilket berikar kyrkan. Barns kunskaper och erfarenheter om livet är omistligt viktigt för att kyrkan ska vara hel. Att ta hänsyn till barnets perspektiv handlar också om hur vi tänker om kyrkans identitet. Att vara kyrka handlar inte om att prestera. Att vara kyrka handlar om att ingå i en trosgemenskap och att inkludera alla medlemmar rättvist. Barns särskilda behov är viktiga att lyfta fram och vi bör också komma ihåg att barn har något ovärderligt att ge kyrkans gemenskap.

Till grund för arbetet med budget- och verksamhetsplaneringen finns en barnkonsekvensanalys. Där har fyra särskilda utmaningar identifierats:

DIAKONI: Med särskild uppmärksamhet på de marginaliserade barnen. Alla barn har rätt till att bli respekterade oavsett levnadsstandard. Den psykiska ohälsan ökar bland barn och Svenska kyrkan har en viktig roll i att skapa förutsättningar för alla barn att stärka sin självkänsla. Inom Svenska kyrkan jobbar pedagoger som har till sin uppgift att se orättvisor och larma om barn far illa.

MIGRATION: En öppenhet för mångfald skapar förutsättningar för en heterogen församling, vilket motverkar rasism. Genom samverkan mellan nyanlända barn och församlingens medarbetare, frivilliga och anställda ges möjligheter till kulturellt och språkligt utbyte, vilket ökar barnets självkänsla och också berikar församlingen. Nyanlända barn behöver också utrymme att tala om vad de varit med om. I flera församlingar arrangeras

läger och andra mötesplatser, där både nyanlända föräldrar och barn kan få möjlighet att tala om sin situation och sätta ord på det som de har varit med om.

KULTURELL OCH SPRÅKLIG MÅNGFALD: De nationella minoritetsspråken samiska, meänkieli och finska är hotade i Sverige. Detta innebär att många barn som tillhör de nationella minoriteterna riskerar att förlora en viktig länk till sina historiska rötter och sin kulturella identitet i och med det förlorade språket. För att minoritetsspråken inte ska gå förlorade behöver barn med olika språk synliggöras. Användandet av minoritetsspråk i både skrift och tal i kyrkans gudstjänster bidrar till att barnen får ytterligare kontakt med sitt språk.

GUDSTJÄNST, DELAKTIGHET, KYRKORUM: Det är en stor utmaning att utveckla gudstjänsten så att fler barn, unga och vuxna känner sig delaktiga utifrån sina egna förutsättningar. Liksom för vuxna ger andlig utveckling stöd i barnets sökande efter orientering och mening i livet. Med hjälp av kyrkorummet, musiken, bönen och rörelsen kan gudstjänsten bli levande och intressant för barn och unga.





STRATEGISKT MÅL 1

Församlingslivets utveckling

Församlingarna ska ha förutsättningar att utföra sin grundläggande uppgift – att bedriva gudstjänst, undervisning, diakoni och mission – i sitt lokala sammanhang och samtidigt vara en del av hela Svenska kyrkan.



Gudstjänst

Gudstjänsten är utgångspunkten för en stor del av den verksamhet som bedrivs i Luleå stifts församlingar. Utveckling sker inom flera av stiftets främjande områden, allt ifrån arbetet med barn och unga till flerspråkighet. Gudstjänstlivet berör hela kyrkans grund och påverkar många andra områden. Ett levande gudstjänstliv är också rekryterande. Satsningen på kursen *Gudstjänst att längta till* fortsätter, likaså stödet för att utveckla lekmanaledda gudstjänster. Särskilt fokus kommer också att sättas på möjligheterna till generationsväxling där barn och unga anförtros att ta ansvar i gudstjänstgrupper, som kyrkvårdar etcetera. Musikerforum tillsammans med både kyrkomusiker och präster genomförs för att inspirera till gudstjänstutveckling.

Den nya kyrkohandboken på minoritetsspråken meänkieli, finska och samiska ger möjligheter att realisera ett flerspråkigt gudstjänstliv i kyrkan. I samverkan med församlingar i både Norrbotten och Västerbotten utvecklar stiftet möjligheterna för teckenspråkiga att få tillgång till teckenspråkiga gudstjänster.



Lärande och undervisning

Viktiga arbetsområden är barn- och ungdomsverksamhet, konfirmandarbete, kultur- och kyrkorumpedagogik, flerspråkigt arbetet och metoder för vuxna som tar sin grund i de bibliska berättelserna. Arbetet med att sprida förhållningssättet i befriande bibelläsning fortsät-

ter. Stiftet vill genom olika fortbildningsinsatser och nätverk stödja församlingarna att utveckla mötesplatser där kristen tro och kristet liv kan födas och fördjupas.

Tillsammans med församlingarna och Svenska kyrkans unga utvecklar stiftet arbetet med unga ledare. Främjandet har målet att ge barn och unga möjlighet att finna en kristen identitet och att stärka församlingarna i arbetet med barn och unga att finna och fördjupas i kristen tro samt ta tillvara de ungas engagemang. Ett fungerande barn- och ungdomsarbete är en viktig grund för framtida rekrytering och kompetensförsörjning. Det är framför allt ett viktigt bidrag till barns rätt till andlig utveckling.

Genom arbetet med *Ung resurs* i samverkan med Älvsby folkhögskola, Göteborgs stift, Helsingfors folkhögskola samt Svenska kyrkans unga i Göteborgs stift kan ungdomar mellan 18 och 25 år prova på hur det är att arbeta i Svenska kyrkan under en längre tid samtidigt som församlingarna som deltar får en ung resurs att tillgå i sitt församlingsarbete.

Luleå stift deltar aktivt i det av kyrkomötet initierade programmet *Lärande och undervisning*. Den allmänna förtrogenheten och kunskapen om kristen tro minskar, bland annat genom kyrkans egen inre sekularisering samt sjunkande medlemstal och gudstjänstdeltagande. Satsningen handlar om att utveckla ett systematiskt program för lärande och undervisning i hela Svenska kyrkan – församlingar, stift, nationell nivå, biskopsmöte och genom bredden av kyrkliga organisationer och nätverk.



Diakoni och hållbarhet

Det övergripande uppdraget i kyrkans diakonala verksamhet är att utifrån kristen tro vara med och skapa ett

gott samhälle. Ett gott samhälle är socialt, ekonomiskt, ekologiskt och andligt hållbart och präglas av omtanke, tillit och alla människors lika värde.

De diakonala behoven och den diakonala verksamheten växer. Församlingarna kan därtill förväntas möta kraftigt ökande diakonala behov i spåren av den ekonomiska inbromsningen, de personliga kriser och den starka oro som följer i spåren av Covid-19-pandemin. Luleå stift arbetar strategiskt för att stärka församlingarnas möjligheter att arbeta diakonalt på nya och kreativa sätt för att möta vår tids sociala utmaningar och vara resurser och sociala aktörer för människor i olika former av utanförskap, samt för att synliggöra detta och tydliggöra kyrkans roll i samhället.

Stiftet utökar stödet till församlingarnas diakonimedarbetare med utbildningar som anpassas utifrån behov. En särskild satsning görs på första-hjälpen-stöd i psykisk hälsa för äldre. Den sedan tidigare etablerade mötesplatsen – Diakonala rummet – utvecklas med ytterligare ett lärandeforum för att möjliggöra ett gemensamt lärande och delande av erfarenheter mellan församlingarna när nya diakonala utmaningar behöver mötas.

Barnkonsultationer och utbildningen *Själavård för unga* kommer att genomföras och arbetet med barnkonsekvensanalys utvecklas. Stiftets arbetsgrupp för barn och unga i behov av särskilt stöd fortsätter sitt arbete. Processmodellen *Regnbågsnyckeln* erbjuder församlingar som önskar fördjupa sig i HBTQ-frågor. Samarbetet med Asylrättscentrum fortsätter för att tillgängliggöra juridisk hjälp till församlingarna i flykting- och asylrättsarbetet. Lokala utbildningstillfällen inom arbetet med social hållbarhet kommer att genomföras. Utifrån ett rättighetsbaserat arbetssätt kommer frågorna om barns delaktighet att lyftas inom flera av stiftets främjande områden.

En fördjupad analys kommer att genomföras för att identifiera hur pandemins följder påverkar de insatser församlingarna gör för barn och unga. I kölvattnet av pandemin drabbas barnfamiljer med dålig ekonomi extra hårt. Tillsammans med församlingarna vill stiftet utforska hur kyrkan kan vara med och göra skillnad för utsatta barn och unga. Likaså behöver fokus sättas på vilket stöd kyrkan kan bidra med till äldre vars utsatthet också ökat under pandemin. Under våren 2021 genomförs dessutom en utbildning i diakoni bland personer med demenssjukdom och deras anhöriga.

Stiftets hållbarhets- och klimatarbete kommer under perioden att ha en tydlig koppling till Svenska kyrkans gemensamma färdplan för klimatet. Färdplanen innebär förväntningar på att kyrkan ska minska sin egen klimatpåverkan och bidra till mänsklighetens gemensamma arbete för att bromsa effekterna av klimatförändringarna. Andra centrala delar i arbetet är att lyfta andliga och existentiella aspekter samt uppnå klimatneutralitet för den egna verksamheten till år 2030. Härnösands stift är en viktig samarbetspartner inom området.

Det internationella arbetet bedrivs också, genom Globala rådet, nära hållbarhetsområdet samt flykting- och integrationsarbetet. Att vara en del av den världsvida kyrkan ingår i Svenska kyrkans identitet. Att mötas och lära av varandra är en viktig hörnsten i arbetet för internationella relationer, mission, ekumenik och solidaritet, i arbetet för en rättvis värld som värnar grundläggande mänskliga rättigheter.



Stöd till kommunikation

Som kyrka behöver vi frimodigt berätta om vår tro och vår verksamhet. Svenska kyrkans förmåga att motivera medlemskap kommer att ha en avgörande påverkan på organisationens framtid. Tillsammans med nationell nivå och övriga stift deltar Luleå stift i den långsiktiga satsning som planeras för att stärka församlingarnas förmåga att systematiskt kommunicera med medlemmen genom livet i enlighet med de behov som församlingarna efterfrågar. Utbildningar, digitalt processtöd och förslag på kommunikationsinsatser ingår i arbetet. Till de församlingar som önskar dela på en kommunkörstjänst fortsätter Luleå stift erbjuda processtöd och ekonomiskt stöd i etableringsfasen.



Själavård i samverkan

Den kristna kyrkans uppgift är bland annat att ha särskild omsorg om de utsatta, såsom sjuka, fängslade och hungerande. Detta uppdrag har kyrkan under historiens gång utfört på många olika sätt. Omsorgen om de utsatta har i alla tider varit ett av kyrkans kännetecken, och är det fortfarande.

Själavård i samverkan beskriver det som tidigare benämnts som institutionssjälavård. Det sker på någon annans arena eller i det offentliga rummet, i samverkan med annan aktör och ofta i ett ekumeniskt arbetslag. Uppdraget blir ett utflöde av vistelsebegreppet liksom ett utflöde av församlingens grundläggande uppgift.

Stiftets främjande är till stor del av ekonomisk art, riktad till de församlingar som tagit ansvar för sjukhussjälavård, kriminalsjälavård, och universitetskyrka. Församlingarna erhåller stiftsbidrag för bemanning, och stiftet finansierar även samordningsfunktioner för sjukhussjälavården och kriminalsjälavården.

Den militära själavården har en lång historia i Luleå stift med en förtrolig relation till Försvarmakten. Försvarmaktens nuvarande tillväxt och det ökande antalet re-

kryster till både Boden och Luleå ger Svenska kyrkan en möjlighet att vara en tydlig del av samhället, där det kyrkliga arbetet sker i samverkan med andra. Det ger goda förutsättningar att möta fler ungdomar som haft begränsad kontakt med kyrkan.

Kyrkan är en självklar del i förbandens krishantering, men också i utbildningen av rekryter och anställda när det gäller frågor som handlar om religionens betydelse, liv och död, krisstöd, reflektion kring frågor vad det vill säga att vara människa och vad vi kan göra för att inte förstöras av det onda. Garnisonsprästen är också beredskapshandläggare. Detta medför ett nätverk som skapar mycket gynnsamma förutsättningar för stiftets förmåga att samordna kyrkans arbete med myndigheter och andra civilsamhällesaktörer.

Tillsammans med övriga stift och nationell nivå rustar stiftet för att fortsättningsvis kunna hålla en utökad bemanning inom telefonjourerna *Jourhavande präst* och *Sverigefinska telefonjouren*, då de ger möjlighet till själavård när församlingarna inte har öppet. Chattfunktionen i jourhavande präst har fått en markant ökning då denna tjänst utvidgats för att finnas till för unga.

Denna verksamhet är också viktig att belysa i den lokala kommunikationen i församlingarna, då den är förebyggande och till stöd i den akuta utsattheten. Förutom detta finns det också stora möjligheter för församlingsanställda att vistas i sociala medier där barn och unga finns, för att stödja dem. Kyrkans kris- och samtalsjour tillhandahåller digitala utbildningar kring att nätvandra.



Beredskapsplanering

Det är viktigt att säkerställa kyrkans förmåga att fortsätta verka, även under förändrade förutsättningar. Inte minst förändringarna med anledning av Covid-19 visar på värdet av god beredskapsplanering. Enligt kyrkoordningen ska stiftet ha en planering för att klara verksamheten under fred, kris, höjd beredskap och krig. Ett arbete pågår i samhället för att återuppbygga civilförsvaret och Luleå stift för tillsammans med Härnösands stift samtal med Norra militärregionen om hur en närmare samverkan skulle kunna se ut. Under perioden kommer möjligheterna för en gemensam samordningsfunktion att utredas.



STRATEGISKT MÅL 2

Organisatoriska förutsättningar

Alla församlingar – både i tätort och i glesbygd – ska ha organisatoriska, administrativa, personella och ekonomiska förutsättningar för en positiv utveckling.



Kompetensförsörjning

Främjandet av goda arbetsmiljöer, möjligheter till fortbildning, kompetensutveckling, handledning och självvård stärker församlingarnas förutsättningar att vara rekryterande miljöer. Tillsammans med församlingarna vill Luleå stift verka för en förtroendefull och gemensam framtidsriktning, med tydlig omsorg om att medarbetare rustas för sitt uppdrag, oavsett om man är anställd, förtroendevald eller ideell medarbetare. En övervägande del av stiftets främjande består av kurser, utbildningar och fortbildningar.

Vid personal- och självvårdscentrum erbjuds såväl enskild självvård som individuell arbetshandledning, arbetshandledning i grupp, liksom inspirationsdagar, retreatar och möjligheter till riktade utbildningsinsatser inom arbetsmiljöområdet. För att stärka självvårdskompetens i församlingarna kommer en ettårig självvårdsutbildning för präster och diakoner att genomföras i samarbete med Härnösands stift.

En särskild uppgift för stiftet är att kalla, pröva och viga personer inom kyrkans vinningstjänst, samt verka för en fungerande rekrytering till yrken som församlingspedagog och kyrkomusiker, som svarar mot församlingarnas behov. För att åstadkomma en bra förberedelse för blivande medarbetare i kyrklig tjänst krävs ett nära samarbete med stiftets församlingar, som kan erbjuda lärorika praktikplatser och verksamhetsförlagd utbildning med god handledning. Samverkan sker också med de olika utbildningsaktörerna liksom med Svenska kyrkans utbildningsinstitut.



Administrativt stöd

Inom ramen för församlingarnas verksamhet finns ett många administrativa uppgifter att hantera. Stiftet lämnar

olika typer av stöd inom det administrativa området. Allt från rådgivning till vissa operativa administrativa tjänster. Området innefattar ekonomi- och löneadministration, telefoni och växel, IT, dataskydd, dokumenthantering samt arkiv och kyrkobokföring. Fokus kommer bland annat vara på de förändringar som följer av etableringen av ett gemensamt lönecenter för hela Svenska kyrkan.

Under perioden kommer frågan om förutsättningar och behov av utökat stöd inom det personaladministrativa området att behandlas, i linje med tidigare inriktningsbeslut. Avveckling kommer att ske av stöd inom IT-området som nationell nivå övertar ansvar för, och samverkan med Härnösands stift kommer att utökas vad gäller telefoni och växel.



Fastigheter och kulturarv

Arbetet med fastighets- och kulturarvsfrågor innefattar råd och stöd till församlingar och pastorat, bevakning av strategiska frågeställningar kopplat till församlingarnas huvudmannaskap för begravningsverksamheten, liksom ett ökat fokus inom ramen för förvaltningsvisitationerna på vikten av strategisk och långsiktig förvaltning av församlingarnas lokaler, byggnader och mark.

Lokaler är en central fråga när det gäller såväl verksamhetsförutsättningar som ekonomi. Luleå stift kommer att utöka stödet till församlingar och pastorat i deras arbete med att upprätta lokalförsörjningsplaner, vilka ska vara fastställda senast vid utgången av 2021. Planerna skapar förutsättningar för kostnadseffektiv förvaltning av lokaler, byggnader och mark, liksom en överblick över behoven i stiftens olika församlingar till grund för tilldelning av kyrkoantikvarisk ersättning och andra bidrag.

Ett ökat fokus på stöd för minskad energiförbrukning är en viktig del i stiftets arbete kopplat till kyrkans gemensamma färdplan för klimatet. Fastighets- och kulturarvsområdet har även en naturlig koppling till församlingarnas huvudmannaskap för begravningsverksamheten.



STRATEGISKT MÅL 3

Främjande, tillsyn och förvaltning

*Bästa möjliga förutsättningar
ska skapas för att säkerställa väl
fungerande främjande, tillsyn och förvaltning.*



Styrning och ledning

Svenska kyrkan är en demokratiskt styrd organisation, där de förtroendevalda utses vart fjärde år. Stiftet är Svenska kyrkans regionala nivå.

Stiftsfullmäktige är stiftets högsta beslutande organ och består av 51 ledamöter. Här fattas beslut i principiella ärenden, verksamhetens övergripande mål, resurstilldelning och verksamhetens organisation. Sammanträden hålls två gånger per år, i maj och i november.

Stiftets ledning med biskop, stiftsstyrelse och domkapitel håller samman uppgifterna att främja församlingens utveckling, utöva tillsyn samt svara för uppgiften att förvalta kyrklig egendom.

Stiftsstyrelsen bereder och verkställer fullmäktiges beslut på uppdrag av stiftsfullmäktige samt leder och samordnar stiftets verksamhet samt ansvarar för präst-lönetillgångarnas förvaltning. Styrelsen består av tio ledamöter och lika många ersättare. Biskopen är självskriven ordförande och domprosten är biskopens ersättare. Styrelsens beslut bereds av ett arbets- och personalutskott (APU) samt ett egendoms- och förvaltningsutskott (EFU).

Domkapitlet är stiftets tillsynsorgan och fullgör stiftets uppgift att utöva tillsyn över församlingens liv och kyrkans vinningstjänst. I tillsynen ingår råd och stöd i frågor som rör kyrkans lära, böcker, sakrament, gudstjänst och övriga kyrkliga handlingar samt kyrkorättsliga frågor. Biskopen är ordförande med domprosten som vice ordförande. Ärenden till domkapitlet bereds av stiftsjuristen och en beredningsgrupp. Det finns också en delegationsgrupp som fattar beslut i vissa ärenden.

Stiftsfullmäktige har två ordinarie sammanträden som genomförs i maj och november. Budgeten för nästkom-

mande år behandlas vid novembermötet. Stiftsstyrelsen liksom domkapitlet sammanträder vid fem respektive sju tillfällen under året. I april genomför stiftsstyrelsen en planeringsdag med fokus på strategiska frågor. Presidiet deltar i två överläggningar tillsammans med övriga stiftsstyrelsepresidier och nationell nivå. Domkapitlet deltar i en domkapitelsöverläggning.

Biskopen är Svenska kyrkans representant i offentliga sammanhang och har också nationella och till viss del internationella uppdrag. Biskopen kallar till årliga kyrkoherdedagar för att stärka stiftets ledningsförmåga. Kontraktsprostarna visiterar på uppdrag av biskopen stiftets församlingar. Två prostmöten genomförs i fysisk form under året, däremellan sker kontinuerliga avstämningar digitalt.

En intention är att under planperioden finna former för en barnpanel som kan fungera som en referensgrupp till biskopen och stiftsorganisationens ledning.



Visitationsarbete

Grundtanken med visitationer är att varje församling och pastorat ska ha regelbunden kontakt med biskopen och stiftsorganisationens medarbetare. Visitationsarbetet stärker samspelet mellan stift och församling, stödjer reflektionen över kyrkans uppdrag i den lokala församlingens liv, samt tillser att Svenska kyrkans bekännelse, lära och ordningar följs. Det bidrar även till stiftsorganisationens kunskaper om lokala förhållanden i stiftet, vilket skapar förutsättningar för stiftet att på bästa sätt kunna främja och stödja församlingarna. Fokus i visitationsarbetet är identitetsfrågor, det vill säga vad det är att vara kyrka på denna plats och i denna tid, med utgångspunkt i församlingsinstruktionen och församlingens grundläggande uppgift enligt kyrkoordningen.

Enligt visitationsordningen ska varje biskops- respektive prostvisitation föregås av en förvaltningsvisitation. Där genomförs genomgångar och analyser av församlingens eller pastoratets förvaltning för att säkerställa att kyrkoordningens och andra centrala regelverk följs, samt att verksamheten är ändamålsenlig, effektiv och säker. Visitationsarbetet identifierar även områden där stiftet kan stödja församlingen eller pastoratet, samt områden där samverkan kan ske med andra församlingar eller pastorat.

Vart tionde år har varje församling en biskopsvisitation och mellan dessa, efter fem år, en prostvisitation. Två till tre år efter biskopsvisitationen genomförs ett ledningssamråd mellan biskopen och styrnings- och ledningsfunktionen i församlingen. På samma sätt genomförs efter prostvisitationen ett besök i församlingen av biskop och representanter för stiftet. På så sätt finns det inom ramen för visitationsarbetet en organiserad mötesplats mellan stift och församling med cirka två och ett halvt års mellanrum.

Visitationsarbetet anpassas ständigt och utvecklas i takt med att utmaningarna förändras, för att fortsatt säkerställa väl fungerande främjande, tillsyn och förvaltning.



Samverkan och omställning

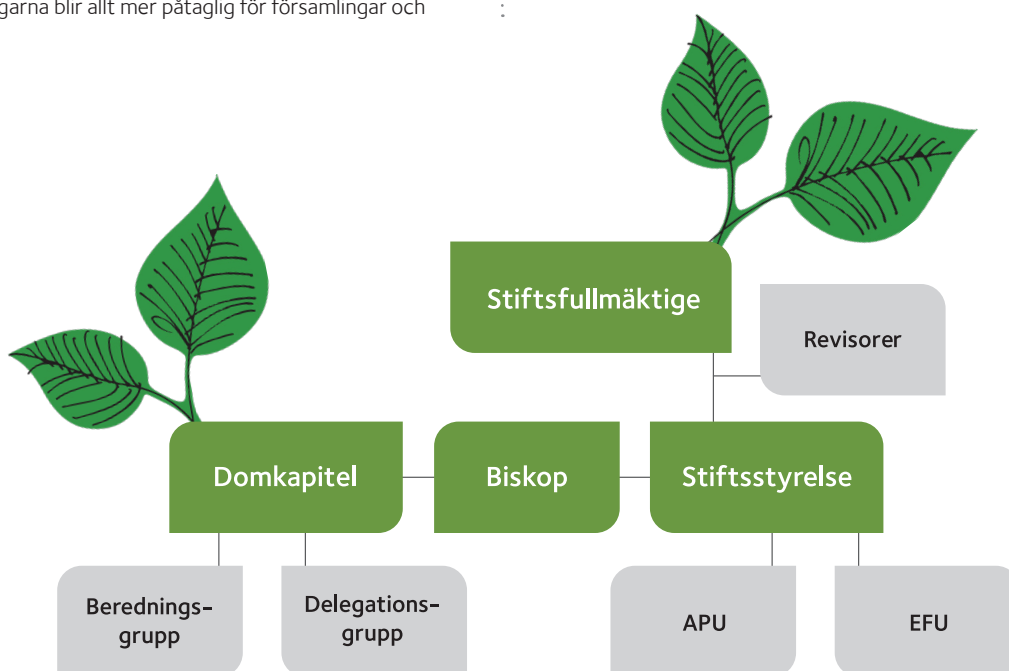
Kyrkan behöver alltid reformeras och samverkan är en viktig strategisk fråga för att möta bland annat de utmaningar som beskrivs i omvärldsanalysen. Befolknings- och medlemsförändringarna och de ekonomiska påfrestningarna blir allt mer påtaglig för församlingar och

pastorat. Luleå stift arbetar aktivt med att stötta församlingarna i kommande omställningsarbete. I arbetet med strukturförändringar används "Handbok för förändringsarbete" där Luleå stift har en etablerad arbetsmodell för indelningsförändringar. En målsättning är att skapa goda lokala förändringsprocesser med hög delaktighet av såväl anställda som ideella medarbetare och förtroendevalda i de församlingar och pastorat som behöver genomföra strukturförändringar.



Kyrkovalet

Luleå stift har det övergripande ansvaret för alla direkta val inom stiftet. Arbetet innefattar att skapa förutsättningar för utförande, genom utformning samt genomförande av stöd-, utbildnings- och informationsinsatser för såväl valnämnder som medarbetare på de lokala nivåerna, att säkerställa att valet går riktigt till, genom arbete med valdistriktsindelning, mandat, nomineringsgrupper och kandidater, rösthantering, offentliggörande av valresultat, uppföljande administrativa uppgifter och arkivering, samt att stödja och bidra till en effektiv kommunikation av kyrkovalet, i dialog och samverkan med Svenska kyrkans samtliga nivåer.





Ekonomiska förutsättningar

Stiftets ekonomiska ställning är god och vi står därmed rustade för att möta de stora ekonomiska utmaningar som kyrkan står inför. För att säkra en hållbar ekonomi även i framtiden är framförhållning, medvetna val och tydliga prioriteringar centrala perspektiv.

Stiftet har vid ingången av 2020 ett totalt eget kapital på drygt 92 mkr. Målkapitalet uppgår till 50 mkr. Den del av det egna kapitalet som är disponibelt, det vill säga eget kapital utöver beslutat målkapital, uppgår således till 42 mkr.

Fullmäktige har på förslag av stiftsstyrelsen fastställt att disponibelt kapital ska uppgå till minst 24 mkr vid utgången av 2025 och att budgeten ska vara i balans år 2024. Mot bakgrund av de snabbt förändrade ekonomiska förutsättningarna, att det är ett antal år sedan dagens målkapital fastställdes, samt att en ny mandatperiod inleds 2022, har stiftsstyrelsen beslutat att göra en översyn av målkapitalets storlek i syfte att återkomma till fullmäktige under 2021 för eventuell revidering av målet.

Betydande minskning av kyrkoavgiften

Stiftets kyrkoavgift, inklusive stiftsbidrag, uppgår år 2020 till 79,6 mkr. Som en konsekvens av förändring av utjämningsystemet, utträden, generationsskifte (att de som föds i lägre utsträckning blir medlemmar än de som avlider) och effekter av pandemin bedöms kyrkoavgiften minska i förhållande till den gällande planeringen. Bedömningen idag har på grund av rådande omständigheter större inslag av osäkerhet än brukligt.

Ekonomisk prognos

Prognosen beaktar inte ett sannolikt scenario där fler medlemmar kan tänkas begära utträde som en konsekvens av ökad arbets-

löshet. Bedömningen innebär således minskade resurser med drygt 3 mkr totalt för perioden som helhet. Detta utöver de 13 mkr i minskning av kyrkoavgiften mellan 2020 och 2021 som redan tidigare var känd och som är en del av förändringen av utjämningsystemet.

EKONOMISK PROGNOSS
Luleå stift 2021–2023

År	Belopp	Minskning*
2021	65,6 mkr	511 tkr
2022	65,0 mkr	994 tkr
2023	63,7 mkr	2 483 tkr

*i förhållande till dagens plan

Besparingsinriktning

Stiftsstyrelsen konstaterar att de ekonomiska utmaningarna innebär fortsatt behov av betydande omställning. Kostnadsbesparingar behöver ske successivt för att uppnå en ekonomi i balans under 2024. Samtidigt är det viktigt att omställning inte bara innebär avveckling av verksamhet. Stiftet måste även fortsatt ha en förmåga att vara en inspiratör och ett aktivt stöd till församlingar och pastorat inom de områden som behöver prioriteras.

Planeringen innebär att resultatet för år 2021 uppgår till -4 500 tkr (4 522 tkr enligt nuvarande plan för perioden 2020–2022), resultat för år 2022 uppgår till -2 000 tkr (-4 514 tkr) och resultat för 2023 till -2 800 tkr. För att uppnå dessa resultat krävs besparingar.

Inriktning för besparingar under perioden:

- Minskade personalkostnader genom indragning av vakanser, pensionsavgångar m.m.
- Minskad subvention av ekonomi- och lönetjänster kopplat till servicebyrån utan att församlingar och pastorat drabbas av ökade kostnader.
- Sänkta och förändrade bidrag.
- Övriga åtgärder; exempelvis finansiering av viss verksamhet genom bidrag från förvaldade stiftelser och andra bidrag, ytterligare effektiviseringar eller kostnadsminskning kopplat till kansli och administration.

Förändringar i bidrag innebär bland annat sänkt bidrag till Stiftsgården samt att konfirmationslägerbidraget sänks i syfte att möjliggöra en ökning av bidraget till de lägergårdar som stiftet stödjer. Sänkningen sker genom att det införs ett tak på maximal ersättning per församling/pastorat. Ökningen av bidraget till lägergårdarna kommer att vara kopplad till deras verksamhet för barn och unga. Planen bygger även på att omställningsbidraget – det bidrag som lämnas i samband med att en del församlingar och pastorat börjar köpa tjänster från stiftets servicebyrå – framöver finansieras av tidigare erhållit bidrag och inte från stiftets löpande intäkter.

Stiftets ekonomiska stöd till församlingarna för IT-nät sker idag genom att stiftet betalar IT-nätsfakturer för församlingarnas räkning. Inriktningen är att bidraget ska omformas till ett traditionellt bidrag, där församlingen själv erhåller fakturer och att stiftet lämnar ett bidrag för att finansiera kostnaden.

I likhet med hanteringen år 2019 och 2020 kommer ingen inflationsuppräkning att ske av bidrag som rör själavård i samverkan (sjukhuskyrkan, kriminalsjälavården, universitetskyrkan).

Den särskilda budgetposten för sökbara generella bidrag riktade till bland annat närstående organisationer utgår. Det innebär att eventuella bidrag antingen finansieras inom ramen för den löpande verksamheten, eller genom nyttjande av stiftsstyrelsens förfogandemedel.

De satsningar som föreslås framgår av verksamhetsbeskrivningen inom respektive område.



Ekonomiskt utfall

Belopp i tkr

	Utfall 2019	Budget 2020	Budget 2021	Planbudget 2022	Planbudget 2023
VERKSAMHETENS INTÄKTER					
Kyrkoavgift	41 016	39 869	39 377	39 240	37 851
Erhållna gåvor och bidrag	57 702	39 768	26 520	26 573	26 617
Nettoomsättning	18 348	19 957	19 615	20 971	21 392
Övriga verksamhetsintäkter	5 710	5 789	4 867	4 867	5 717
Summa	122 776	105 383	90 379	91 651	91 577
VERKSAMHETENS KOSTNADER					
Lämnad inomkyrklig utjämnning	-28 548	-18 667	-9 612	-9 612	-9 612
Övriga externa kostnader	-33 078	-30 461	-27 902	-24 646	-24 216
Personalkostnader	-62 019	-59 970	-58 342	-60 370	-61 526
Avskrivningar anläggningstillgångar	-1 811	-1 110	-523	-523	-523
Summa	-125 456	-110 208	-96 379	-95 151	-95 877
Verksamhetens resultat	-2 680	-4 825	-6 000	-3 500	-4 300
Resultat från finansiella invest.	4 300	3 500	1 500	1 500	1 500
Årets resultat	1 619	-1 325	-4 500	-2 000	-2 800
Analys av utveckling av eget kapital					
Eget kapital vid årets utgång	92 030	90 705	86 205	84 205	81 405
Nivå i relation till målet totalt eget kapital om 75 mkr	17 030	15 705	11 205	9 205	6 405

Ekonomisk plan per målområde

Belopp i tkr

	Utfall 2019	Budget 2020	Budget 2021	Planbudget 2022	Planbudget 2023
Kyrkoavgift och utjämnning	94 618	79 637	65 597	65 016	63 696
Församlingens utveckling	-61 662	-52 206	-41 066	-40 595	-40 496
Organisatoriska förutsättningar	-17 546	-19 018	-15 451	-15 658	-15 176
Främjande, tillsyn och förvaltning	-18 090	-13 238	-15 080	-12 264	-12 324
Verksamhetskostnader	-97 298	-84 462	-71 597	-68 516	-67 996
Verksamhetsresultat	-2 680	-4 825	-6 000	-3 500	-4 300
Finansiella poster	4 300	3 500	1 500	1 500	1 500
Årets resultat	1 619	-1 325	-4 500	-2 000	-2 800

Verksamhetsindelning

Belopp i tkr

	Utfall 2019	Budget 2020	Budget 2021	Planbudget 2022	Planbudget 2023
FÖRSAMLINGSLIVETS UTVECKLING					
Barn och unga	-4 500	-4 609	-4 101	-4 221	-4 404
Bidrag	-22 666	-11 974	-1 886	-1 536	-1 286
Diakoni och hållbarhet	-2 689	-3 565	-2 578	-2 616	-2 647
Flerspråkigt arbete	-3 298	-3 073	-3 051	-3 091	-3 130
Gudstjänstutveckling och musik	-1 435	-1 473	-1 372	-1 391	-1 411
Internationell verksamhet	-724	-1 414	-1 211	-1 219	-1 227
Kommunikation	-137	-2 351	-2 636	-3 318	-3 375
Kompetensförsörjning	-9 730	-8 917	-9 074	-9 704	-9 855
Själavård i samverkan	-7 463	-8 276	-7 518	-7 546	-7 563
Ej fördelade medel	-316	-420	-2 224	-283	66
Summa	-52 957	-46 072	-35 652	-34 975	-34 831
ORGANISATORISKA FÖRUTSÄTTNINGAR					
Fastighets- och kulturarvstöd	-4 120	-4 478	-3 323	-3 419	-3 513
Juridik, admin., arkiv och dataskydd	-2 273	-4 688	-2 583	-3 244	-3 305
Servicebyrå, gemensam telefoni och IT	-8 586	-7 464	-6 671	-6 718	-6 206
Ej fördelade medel	-90	-153	-837	-109	25
Summa	-15 069	-16 783	-13 414	-13 490	-13 053
FRÄMJANDE, TILLSYN OCH FÖRVALTNING					
Biskop, domkapitel, kontraktsprostar	-2 057	-5 306	-5 418	-5 567	-5 647
Kyrkoval	0	-100	-2 583	0	0
Struktur och samverkan	-1 006	-305	-1 821	-1 857	-1 877
Styrning och granskning	-1 095	-920	-875	-875	-875
Övrig ledning	-11 290	-4 945	-2 131	-2 182	-2 221
Ej fördelade medel	-93	-107	-817	-85	20
Summa	-15 542	-11 683	-13 092	-10 556	-10 600
Kansli	-13 734	-9 924	-9 439	-9 485	-9 512
Kyrkoavgift och utjämning	94 618	79 637	65 597	65 016	63 696
Finansiella poster	4 305	3 500	1 500	1 500	1 500
Finansiering	98 922	83 137	67 097	66 516	65 196
Summa	1 619	-1 325	-4 500	-2 000	-2 800

